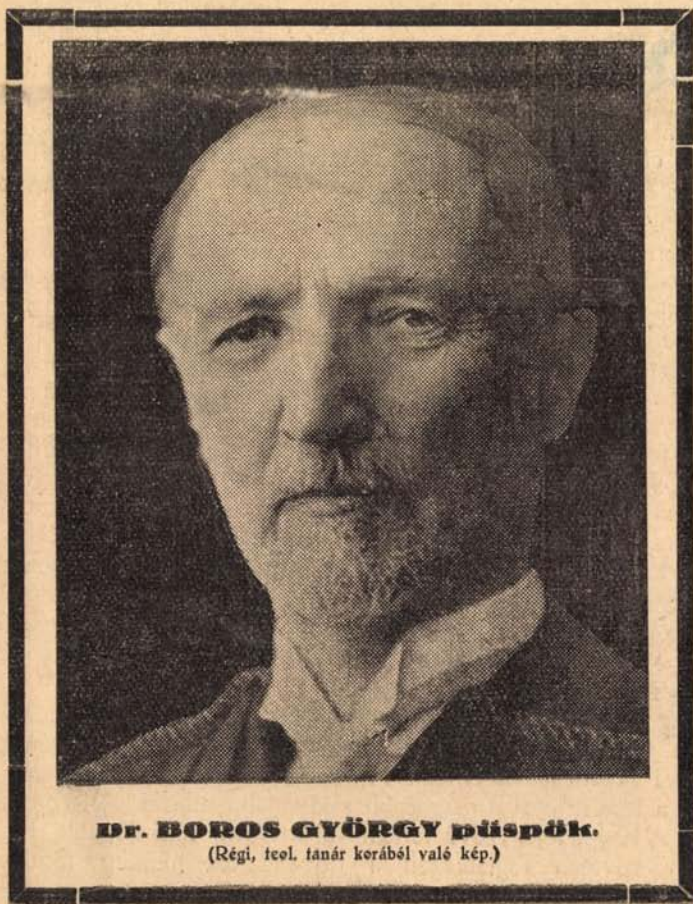

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította : DR. BOROS GYÖRGY.

Dr. BOROS GYÖRGY püspök.

(Régi, teol. tanár korából való kép.)

Handwritten notes and stamps on the right margin, including a circular postmark and a vertical stamp with text: "KOLÓZSVÁR, 1941. JANUÁR 10. DR. BOROS GYÖRGY PÜSPÖK N."

Dr. Boros György püspök.
(1855 – 1941)

Mikor már kész volt csaknem teljesen az „Unitárius Közlöny“ januári száma, akkor értesültünk arról, hogy *Dr. Boros György* püspök január 26-án, reggel 4 órakor csendesen elhunyt. *Dr. Boros György* tanulságos élete teljesen egybeforrt egyházunk életével s ezért a megátodottság első pillanatában is visszapillantunk az ő hosszas és Istentől megáldott szép életére.

Tordátfalván (Udvarhely vármegye) született 1855. április 19-én. Mint éleseszü gyermekét Derzsi József, a kiváló iskolamester arra buzdította, hogy menjen a székelykeresztúri iskolába tovább tanulni. A székelykeresztúri gimnázium elvégzése után a kolozsvári unitárius főgimnáziumban folytatta tanulmányait, hol 1873-ban kitűnő eredménnyel az érettségit letette. 1874-ben a teológiára lépett, mikor már határozottan jelentkeztek kiváló hajlamai a társadalmi munka iránt. Mint papnövendék az „Onképző-Egylet és „Olvasó-Egylet“ egyesítését javasolta s e javaslat alapján a két alakulat egyesült is. „Ifjúsági Olvasó- és Onképző-Egylet“ címen. 1877-ben Ferencz József püspök ajánlatára kiküldötték a londoni „Manchester New Collegeba“ akadémitának, hol két termékeny esztendő telt.

Londoni két évi tanulmányi ideje alatt sok ismeretséget szerzett és nagyban megerősödött a társadalmi szervezkedés és társadalmi munka iránti hajlama. A magyar unitárius és általában a magyar nagy kérdéseket szívesen és gyakran ismertette angol és amerikai lapokban. Sok hamis fogalmat oszlatott el felőlünk és sok magyar kérdéstről felvilágosította az angol nyelvű olvasókat. Angolországi tanulmányútja nem csak egyházi szempontból, hanem az egyetemes magyarság szempontjából is fontos. Angliában többször részt vett az ottani unitárius gyűléseken, konferenciákon; Amerikában pedig háromszor tett nagyobb útát s minden alkalommal több előadást, felolvasást tartott. Ezen útjai és levelezései által egyházunknak és népünknek sok barátot szerzett a világ kiváló gondolkozói és vallásos szellemei között. E tekintetben oly nagy összeköttetései voltak, hogy 1918-ban, gyászos összeomlásunk alkalmával a hivatalos magyar békeküldöttség tagjának kérték fel és részt is vett a szomorú kálváriás ügyben.

1879-ben, az oly korán elhunyt Simén Domokos helyére teológiai tanárnak választották meg. Mint teológiai tanárnak egyik legfőbb célja volt az intézet fejlesztése; előbb Teológiai Intézetté, azután sikerült Teológiai Akadémiává emelni. Mint akadémiának öt tanára lett s ezáltal sikerült a lelkészképzést magasabb színvonalra emelni. A teológiai intézetnek 1910-ig, főjegyzővé történt választásáig dékánja volt. E minőségében szívesen foglalkozott a növendékek minden törekvésével,

különösképpen szerette az önképzőköri működést. Az ifjak önképző körének védnöke is volt egészen 1928-ig, püspökké történt megválasztásáig. Az ifjak iránt való állandó szeretetét igazolja az is, hogy a gimnázium alsóosztályai számára ő javasolta a „vasárnapi iskolát“, a gyermekek számára való féli istentiszteletet. Ennek a ma már 60 évre visszatekintő intézménynek ő volt a vezető tanára mindaddig, míg a főgimnáziumban a rendes vallásstanári állást föl nem állították.

Egyháztársadalmi munkássága legnagyobb részt a Dávid Ferenc Egyletben jutott kifejezésre. Ezt az egyháztársadalmi szervezetet mellette szívén legnagyobb mértékben. Ez az egyesület 1855-ben alakult s nemcsak az unitárius benső vallásosság, hanem általános közművelődés szempontjából is értékes munkát teljesített. Ez egyesületnek 1822-ig főtitkára, 1922—1928-ig ügyvezető alelnöke volt, azután pedig díszelnöke. Az egylet lapjának, az „Unitárius Közlönynek“ pedig 1888—1924 szerkesztője volt s azóta sem szünt meg levenni róla a kezét.

Az egyház közigazgatásában mindig fontos szerepe volt. Fiatal korában közigazgatási jegyző, majd nevelésügyi bizottsági előadó, 1910—1928-ig főjegyző, 1928—1938-ig egyházunknak püspöke volt.

Mint magyar ember, mindig a magyar szabadságnak volt a lelkes harcosa. A politikai küzdelmekbe azonban sohasem vegyült bele kellettén túl. Ebbeli főrekvését is eszményiség jellemezte.

Mint író, az egyház keretén belül az „Unitárius Közlöny“-ben, „Fiatalság Barátja“-ban, „Keresztény Magvető“-ben és sok más külön kiadványban fejtett ki kiváló munkásságot. Önállóan megjelent művei közül legnevezetesebb a „Szívemet hozzád emelem“ c. imakönyv és „Brassai Sámuel életrajza“. Az egyházi szervezeten kívül tagja, később alelnöke, a legutóbbi években pedig díszelnöke volt az Erdélyi Irodalmi Társaságnak. Az Erdélyi Múzeum-Egylet választmányának tagja volt s e magas tudományos egyesületben több felolvasást tartott, melyek nemcsak a folyóiratban, hanem külön kiadásban is megjelentek. Kolozsvár városi tanácsának is hosszú éveken át tagja volt.

Ebben a keretben folyt le dr. Boros György munkássága. A keret csak keret, csupán vázlat, amelyet ki kell föltenie majd a komoly életrajzírónak. Mi terünkhöz képest csak röviden emlékezhettünk meg róla. E rövid megemlékezésből is kiolvasható, hogy dr. Boros Györgyben egy lángoló lélek lakozott, felve soha nem lankadó akaraterővel és munkakészséggel. Egyházát teljes szívéből szerette s azért dolgozni soha meg nem szünt. A magyar nemzetért meghozta azt az áldozatot, amit egy lángoló lélek meghozhat. Az ifjúságnak irányítása, sorsa mindig a szívén feküdt. Egyháztársadalmunkat s egész egyházi életünket mindenkor meggyőződése szerinti munkára, szervezkedésre, haladásra buzdította.

Az isteni gondviselés megadta azt az égi kegyelmet neki, hogy 60 évig állhatott az egyházi és társadalmi munkában. E 60 év emléke elevenedett fel ebben a pillanatban, mikor eltávozott az élők sorából. Emléke áldott minden idők számára.

Dr. Mikó Lőrinc

kir. táblai tanácselnök.

Az unitárius kollégium dísztermében a többi nagy unitárius fő-
ténelmi arcképek sorozatában ott látjuk Mikó Lőrinc dombormú képét. E
kép egy nyugodt, hitében, tudásában, meggyőződésében szilárd és
egyszersmind jószágos embernek a csalhatatlan ábrázatját tárja előnkbe.
Az egyháztörténelemben jártas emberek tudják, hogy ez a Mikó Lő-
rinc valóban az unitárius egyház legnagyobb történelmi alakjai közé
tartozik. A múlt században, a nagy szabadságharc gyászos vége után
egyházi életünknek valóban nélkülözhetetlen munkása volt. Az ötve-
nes évek keserves elnyomattatása alatt az ő nagy jogi tudása, bölcsessége
és nagy munkaereje volt az, ami más kiváló emberek közreműködé-
sével minden oldalról megtámadott egyházunkat megmentette ezer
fenyegető veszedelem közepette.

Mikor a nagy világegés után reánk szakadt a világtörténelem
nagy igazságtalansága s ezeréves hazánkat földarabolták, Erdély s ez-
zel együtt a mi egyházunk idegen kormányzat alá került: az isteni
Gondviselés csodálatos útjai ismét egy Mikó Lőrincet, a nagy Mikó
Lőrincnek unokáját állította az egyházi élet nehéz küzdelmének terére.
Valóban gondviselésszerű volt az ő megnyerése az egyházi élet szá-
mára, mert a trianoni balvégzés után, a román uralom alatt egyhá-
zunk helyzete éppen olyan kétségbeejtően rossz volt, mint a múlt szá-
zad ötvenes éveiben.

Dr. Mikó Lőrinc kiváló jogász családból származott. Édes
atyja: Mikó Imre, széles körben ismert és nagybecsült táblabíró
emlékét ma is őrzik azok, akik múltunk nagyjairól nem szok-
tak megfeledkezni. Dr. Mikó Lőrinc is, mint bíró kezdte meg pályá-
ját, amelyet derékban ketté tört a világháború kitörése. A világháború
őt is magával sodorta s nem kímélte meg a szibériai fogság sanya-
rúságaitól sem. A nagy összeomlás után szerencsésen hazakerült és
egyházunk bizalma meghívta az egyházi titkári állásra.

Ez az állás látszólag csendes, nyugodt munkateret biztosít az
embernek. Nyugodt, rendes időben úgy is van, de az idők egyáltalán
nem voltak nyugodtak, a helyzet időről-időre változott, az egyház és
állam viszonya az elmúlt 22 esztendő alatt sohasem volt biztos és
határozott; a román kormányzat nem igen akarta elismerni azt az er-
kölcsi és szellemi tőkét, melyet az unitárius egyház képvisel. Különö-
sen nagy gondot okozott az iskolaügy, az üldözött lelkészek és ta-
nítók ügye, a kisajátítással kapcsolatos ügyek, az egyházi közművelő-
dési egyesületeket akadályozó sokféle kormányrendelet stb., stb.
Mindenki a veszedelmek és káros intézkedések elhárítása miatt az
egyházhoz sietett s az egyház pedig ki által rendezte el az ily ügye-
ket? — Az egyházi titkár: Dr. Mikó Lőrinc által. És ő nagy
jogi tudásával, tapasztalatával és fáradtságot nem ismerő kitarásával
állandóan rendezte azt a nagy munkasorozatot, amelynek elvégzésére
az Isten neki oly csodálatos erőt, türelmet és kitartást adott.

Akik napról-napra nem láthatták azt a sokféle munkát, azt a

sok nehézséget, ami az egyházi életben külső és belső okokból előfordulni szokott: nehezen lehet ismeretük arról a rengeteg munkáról, amit egy vezető embernek teljesítenie kell. Dr. Mikó Lőrinc teljesítette is a reá váró kötelességeket. A kora reggeli óráktól kezdve a késő esti órákig mindig a hivatalában volt, hogy egyházunk ügyei ne maradjanak ellátatlanok.

Munkája mindig pontos, szabatos. Rája is talál az a régi mondás: a stílus az ember. E. K. Tanácsban és a Főtanácsban minden alkalommal tett jelentései, javaslatai mutatják az ő nem közönséges szellemi erejét és erős bírói ítélőképességét. A minden évben kiadott E. K. T. jelentések az elmúlt 20 esztendőnek igazi történelmi okmányai lesznek s mutatják trójuknak: Dr. Mikó Lőrincnek egyházszeretete mellett nagy tudását, kiváló képességeit és páratlan lelkiismeretességét.

Nem csodálkozhatunk azon, ha az ilyen nagy munkára, tudásra és lelkiismeretességre a magyar kormány is felfigyelt és elhívta az igazságügyhöz kir. ítélőtáblai tanácselnöknek. Az igazi munkának, tudásnak és lelkiismeretességnek méltó elismerése ez!

Mi, az egyház, mindenesetre szegényebbek lettünk azzal, hogy nélkülöznünk kell az ő nagy tudását, tapasztalatát és lelkiismeretességét, de bizonyosak vagyunk abban, hogy az igazságügy sokat nyert vele.

A bekövetkező várható jobb időben bizonyára az egyház megtalálja azt az embert, aki nálunk megüresedett helyét az ő nyomdokain haladva betölti; mi távozásá miatti fájdalmunk mellett igaz örömmel vagyunk elfelve, hogy az igazi lelkiismeretes munka Dr. Mikó Lőrincben megnyerte a méltó jutalmát. Dr. Mikó Lőrinc pedig megnyerte hivatásának igazi területét, a bírói munkakört, mely pályán ifjú korában oly sok reménnyel elindult.

Bizonyosak vagyunk, hogy egyházunk ezzel nem vált el végképpen tőle, mert aki egyházát úgy szereti, mint Dr. Mikó Lőrinc, táblabírói tisztében is lesz módja és alkalmá arra, hogy egyházi életünkben még sok jót tegyen.

B. P.

HORTHY MIKLÓS HADAK ÚTJÁN.

Horthy Miklós hadak útján	Erdély földje virágokkal
Ha elindul,	Van behintve.
A megrémült elenségünk	Minden falu, minden város
Szép csendesen visszavonul.	Szép nemzeti zászlódíszben.
A csillagok fenn az égen	A harang zúg, száll egy népnek
Felragyognak;	Imádsága.
A magyarok s a székelyek	Ünnepel most Erdélyország,
Csaba földjén találkoznak.	S Horthy minden katonája.

Ünnep van, de könnyek hullnak
Ott lenn délen,

Szabadságért imádkoznak
Fényes nappal, sötét éjjel.
Nagy Istenünk! népeidnek
Halld imáját:
Add vissza a magyaroknak
Ezeréves szép hazáját!

Báró József.

A Dávid Ferenc Egylet 1941. január 12-én tartott közgyűlésének titkári jelentése.

Mélyen tisztelt közgyűlés! Alábbi jelentésem azt az időt öleli fel, mely 1939. december 2-tól a mai napig telt el s mely akár milyen szempontból ítéljük meg, a történelem egyik legizgalmasabb, legbizonytalanabb, kisebbségi életünk legnehezebb szaka volt. A közgyűlés előtt ismeretesekek azok az évről-évre megismétlődő panaszok és feljajdulások, melyek ebben a teremben következetesen felújultak azért, mert az a valláserkölcsi tevékenység és az a kultúrmunka, mely Egyletünk életén belül adódik — meg kellett bénuljon, részint általános intézkedések, részint helyi törvénytárgyalások miatt. Az elmúlt időnek nagyrésze ugyanebben a keretben és környezetben, ugyanolyan súlyos nehézségek közepette adott lehetőséget számunkra, hogy folytathassuk munkánkat s csupán ez idő utolsó negyede hozta meg nekünk az áldott lehetőségek nagy ajándékát akkor, amikor a nyomasztó légkör felszakadása után magyar honvédek vonultak be falvainkba és városainkba s adták vissza szabadságunkat.

Az egész időben végzett munkáról az alábbiakban teszem meg jelentésemet:

1. Négy választmányi gyűlést tartottunk s a nem határozatképes *választmányi gyűlések* helyett ezenkívül még négy értekezletet. A tisztviselőknél kívül az alapszabály követelte hét tagot nem minden esetben tudtuk ugyanis egybegyűjteni s ilyenkor értekezlet formájában tárgyaltuk meg az időszerű kérdéseket. A gyűléseken és értekezleteken minden esetben behatóan foglalkoztunk Egyletünk minden irányú tennivalóival, de sajnos sok felvetődött tervből és elgondolásból sokat elsovasztott a mostoha helyzet.

2. A rendes havonként összeülő választmányi gyűléseken kívül elnöki megállapodásra minden hét *szerda délelőttjén egy óras értekezletet tartottunk*, melyek mindegyikén jelen volt titkár és szerkesztő, de nagyon sok esetben ügyv. alelnök és pénztárnok. Ezek a hetenként megújuló megbeszélések nagymértékben elevenítették munkánk menetét.

3. Előterjesztésünkre a választmány elhatározta, hogy az év folyamán három ügynevezett missziós kirándulást tesz, illetve vándorgyűlést tart s ezeken felül az Udvarhelyi egyházkörben egy János Zsigmond emlékünnepelet. Sajnos, vagy inkább hála Istennek e terv első része sikerülhetett már csak, mert részben az elinduló események előrevetítendő árnyai, részben pedig maguk a történelmi események ebben megakadályozták. Így dicsőszentmártoni egyházközségünkben és Tordán az előre elkészített műsor szerint tartottuk meg gyűléseinket, Marosvásárhelyen viszont már csak részben sikerült tervünk megvalósulása. Ezeken a vándorgyűléseken minden esetben résztvett Dr. Kiss Elek ügybuzgó alelnökünk, továbbá más-más helyeken résztvettek Benczédi Pál, Gyallay Domokos, Simén Dániel, Biró János, Székely Gyula és Dr. Fikker János. Ezen kirándulások kedves, de ugyanakkor maradandó nyomatokat hagytak mind-

annyiunk lelkében. A központ és a vidék termékeny találkozásai voltak ezek, melyeket minden szempontból tovább kell munkálnunk, amennyire csak lehetőség és mód mutatkozik erre.

4. Az őszy folyamán megtartottuk a szokásos *felolvasó gyűléseinket*, mely alkalmakkor a teológiai tanárok és Ürmösi Károly esperes imádkoztak, ügyv. alelnök úr bevezetőt és bezárót mondott. Ezen gyűlések alkalmával értékes felolvasásokkal szerepeltek Simén Dániel theol. tanár, Dr. Gelei József egyetemi tanár, Pethő István budapesti hitoktató lelkész és Dr. Fekete Sándor felügyelő gondnok afiai.

5. A felolvasó ülések mellett külön ünnepélyen kívántuk megünnepelni *Dávid Ferenc halála* évfordulóját s évégből, mivel a csonkországi Egyletet bekapcsolni felmerült akadályok miatt nem sikerült, csupán a kolozsvári helyi tagozattal karöltve munkálva rendeztünk meg egy egész napot átfogó nagyobb szabású ünnepélyt, mely délelőtt egy ünnepélyes istentisztelettel kezdődött, délután egy gazdag műsorú emlékülésen folytatódott, este pedig egy 120 személyes kedves hangulatú, barátságos társasvacsorával végződött — amint jellemezték — ez az ünnepély a régi békebeli összejövetelek hangulatát és lelkét idézte fel.

6. Jelentést kell tennem az Egyletünk keblőlapjáról az *Unitárius Közlöny*ről, mellyel kapcsolatban előre kidolgozott tervek szerint elvégeztük azt a munkát, melynek eredményeképpen az 1500 előfizetővel rendelkező folyóiratot a bécsi döntésig már majdnem négyezer tagunknak küldtük. Az egyházközségek keblitanácsai mellett nagyon sok más új előfizető került táborunkba. Ezért a munkáért mély hálával tartozunk buzgó lelkészi karunknak, mely példás odaadással valószínűsítette meg az Egylet és Egyház szándékának megfelelően a beosztást. Sajnos, vagy talán megint inkább hálaistennek a fent említett előfizetők ma a dolgok változása következtében csak 2400-an vannak, mert 1580 előfizetőnk Romániában maradt. Egyelőre minden érdeklődésünk ellenére sem látszik lehetségesnek az, hogy az ott maradtaknak tovább küldhessük lapunkat. Mindent elfogunk azonban követni, hogy velük ilyen értelemben is fenntarthatassuk kapcsolatainkat. Szükségesnek tartom e helyen kiemelni Benczédi Pál szerkesztőt, az én munkatársamat, aki nemcsak a Közlöny lelkiismeretes szerkesztésében, de Egyletünk általános életében fáradhatatlan akarattal és igazán ifjú lelkesedéssel dolgozott.

7. A *Naptárunkat* az 1940. évben újra kiadtuk, ezúttal azonban az ezelőtti évihez viszonyítva 2000 darabbal kevesebb példányszámmal. Amíg az 1940. évi naptárt 6000, addig a 41 évit csak 4000 példányban nyomattak ki s a gazdasági helyzetnek megfelelően hoztuk forgalomba valamivel nagyobb árral, mint a megelőző években. A most szétküldött s még mindig szétküldés alatt álló példányszám a tavalyihoz képest azonban aránylag nagyobb, még akkor is, ha hozzászámítjuk a veszteséggel szemben azt a lélekszámgyarapodást, mely a IX. Egyház visszatérésében jelentkezik. A naptárt az idén is Benczédi Pál szerkesztette.

8. Megemlítenédnek tartom még, hogy az egyházi missziói bizottság által kiadott *Katonák imakönyvének* előállításának költségeire Egyletünk kötelességszerűen 2000 Leivel hozzájárult, erre kérem a közgyűlés jóváhagyását.

Továbbá azt is kérem tudomásul venni, hogy választmányunk elhatározta egy iskolás gyermekeknek való *szindarabra* pályázatot hirdetni. A hirdetés annakidején meg is történt s hét pályamunka érkezett be, amelyeket megbírálás után jutalmazásra a választmány a közgyűlés elé terjesztett.

A körülmények közül csak az Udvarhelykörüli küldött be jelentést, amely egy közgyűlésről számolt be, viszont az egyházközségek külön munkája sem volt eredménytelen. Megvagyunk győződve azonban, hogy a nehéz körülmények ellenére is megpróbálták egyes egyházközségekben az egyleti munkát.

10. Fentiekben kívántam megtenni jelentésemet s azt azzal a reménnyel zárom, hogy ezutáni munkánk leszorított keretek között ugyan, de szabadabb légkörben, derűsebb hangulatban és eredményesebben fog kibontakozni. Erre a jó Isten áldását kérem.

Nem fejezhetném be azonban jelentésemet anélkül, hogy lélekben mindnyájunk nevében ne küldjek meleg együttérző és biztató üzenetet ottmaradt testvéreinknek s ne biztosítsam őket e helyről is, hogy soha egy percig meg nem feledkezünk róluk s éjjel-nappal minden gondolatunk alján őket várjuk vissza s cselekvéseinkben arra törekszünk, hogy ismét közös közgyűlésen lehessünk velük. Dr. Gál Miklós rövid ideig odaszakadt elnökünk számára erős és bizó hitet kérésünk a jó Istentől, hogy a nehéz lelki fájdalmak között vergődő unitárius nyáját tudja összerelteni. De nem végeznék el minden munkát, ha meleg szeretettel és unitárius melegséggel ne üdvözlőnénk a IX. Egyházkör Dávid Ferenc Egyletét és annak minden egyes tagját. Isten hozta újra őket vissza az anyaegyletbe és Isten segítette minket hozzájuk. A jövőben bizonyára megfogjuk találni a módokat arra, hogy együttműködésünket elkezdhessek.

Kérem jelentésem szíves elfogadását.

Dr. Fikker János,

A román kormányzat alatt maradt lelkészek kéri, hogy ne kérjenek az ottani lelkészi hivataloktól semmiféle anyakönyvi kivonatot, vagy más akár ethnikai származást igazoló igazolványt, sem nemzethűségi nyilatkozatot. December végén nagyon súlyos újabb tiltó rendelkezést adtak ki, súlyos büntetéseket helyezve kilátásba. Most pedig petrozsényi lelkész ellen anchétot rendelt el a hunyadmegyei prefektus és egyházi képviselő részvételével egy a múlt év szept. 23-án kiadott és postázott valamelyes igazolvány miatt. Ne kérjenek és ne sürgessenek semmiféle igazolványt, mellyel csak bajba hozzák a lelkészeket. A román kormány rendelete értelmében a kormányzata alatti területről csak diplomáciai úton lehet anyakönyvi kivonatokhoz jutni,

Gyümölcsstermelés és fásítás.

Soha még egy kis faj nem volt annyira rászorulva vezetőinek gazdasági irányítására, mint a kultúra magas fokára jutott, de elszegényesítésre kárhozottatott székelység. Ma a falu vezetői nemcsak az erkölcsi értékek megőrzését, hanem a gazdasági életben való *eligazítást* is kell, hogy vállalják. Ezt írtam volt 1933-ban. (K. M. 10. füzet, 39. old., 1. jegyzet.)

Ma is ez a helyzet falun, ahol a kormány segítő törekvése áldást hoz, vagy a közönyösségen elsikkad — aszerint, amint a falu vezetői ezt lelkökre veszik.

Minden nagyvonalú törekvésnek megvannak a hívatott irányítói és képviselői. Én egy egészen jelentéktelen s kizárólag a községi emberek akarátán nyugvó, de hasznos jelenségre hívom föl a falu vezetőinek figyelmét. Az életútain járva, már aljegyző koromban megfigyeltem egy száz vidéken, hogy a község belterületén levő *terek* és hasznavehetetlen oldalakat gyümölcsfákkal ültették be s a gyümölcs értékesítéséből a községi terheket fedezték.

Az ország- és vármegyei utak gyümölcsfaszegélyezése is jó példa lehetne. Ez külső országokban is nagy haszonnal jár. A gyümölcsstermeléssel foglalkozó tanítók és gazdák ezeket a közösségi hasznokat nagyon jól ismerik, amelyek az egyes emberek közterhét csökkentik.

Székelyföldön a régi jó időkben sok dicséretre méltó eljárást találtam, de mindig szomorú lélekkel szemléltem azokat a vízmosta oldalakat, ahol gyümölcsfák telepítésével nagy hasznokat lehetett volna biztosítani — a közösség javára.

Még értelmetlenebb megoldásnak találtam, hogy egyes tereken vadgesztenyefákat ültettek szép, magastörzsű gyümölcsfák helyett, holott ezek époly díszes térkitöltők lehetnének. Gyümölcsstermő vidéken nagy oktalanságnak tartottam gyümölcsfák helyett értéktelen fák ültetését.

Különösen feltűnő, hogy egyes falukban a patakok mentén szilvafa helyett, vagy más nemes gyümölcsfa helyett értéktelen fűzfát tűrnek meg. Jól tudom a fűzfaültetés célját egyes helyeken, de ha gyümölcsstermelő szemmel és a községi terhek nagyságára figyelemmel gondolkozunk ezeken, akkor a falu vezetői rá kell, hogy jöjjenek arra a nagy veszteségre, ami a községet éri. Rájöhetnének a falusiak is, hogy önfegyelmel az ilyen közösségi gazdasági értékek védelmet, oltalmat igényelnek. Erre a falu ránevelhető.

Nagy ügyességnak, gondosságnak, becsületes eljárásnak találtam, hogy egy községben a marhalegelőn szép beosztással és gyéren ültetve magastörzsű gyümölcsfákat neveltek s ennek bőséges, szép terméséből az összes *adókat és legeltetési költségeket* fizették.

Ezekre a közfigyelmet e helyen azért hívom fel, hogy a községi faiskolák területe igen alkalmas volna vadalanynok előállítására és ezeknek az ismétlőiskolásokkal való kiültetése és beoltatása nevelő hatással

lehetne egyes vidékeken a gyümölcsstermelésre. A falusi viszonyokat ismerő helyi vezetők tudják megbírálni, hogy ezekből mit lehetne helyileg valóra váltani. A kedves Közlöny olvasói is a téli estéken elbeszélgethetnének a hasznavehetetlenül maradt területek hasznosítása felett. A gyümölcsstermeléssel foglalkozó tanítók és mások jól ismerik azokat a könyveket, amelyek ezekkel a kérdésekkel foglalkoznak s igen kívánatos volna a falusi könyvtárakba az efféle munkákat is megszerezni.

Jegyezzük meg és mindennap ismételjük el, hogy csak az a szervezet, csak az a faj él, amely a szükséges és nélkülözhetetlen szellemi és gazdasági erőt nem pazarolja és azt önmaga termeli ki.

Dr. Tóth György.

A rendkívüli Egyházi Főtanács

január hó 12-én volt Kolozsváron, Dr. Kiss Elek püspökhelyettes és Elekes Domokos főgondnok elnöklete alatt. A hideg tél és nehéz közlekedési viszonyok ellenére is nagy számmal voltak jelen a főtanácsúléseken. A határon túl maradottakból engedély hiányában egy főtanácsútag sem jöhetett el.

A rendkívüli Főtanácsnak tárgya kevés, de lényeges volt: a IX. Egyházkör bekapcsolása és a püspökválasztó Zsinat helyének és idejének megállapítása.

Az anyaegyháznak és a kényszerből elszakadt Duna-Tiszamenti egyházkörnek 22 éves kényszerű különválás után való egyesülése meghatározó volt. Dr. Kiss Elek püspökhelyettes meleg szeretettel köszöntötte a hazatérőket; Józán Miklós püspöki vikárius pedig könnyekig meghatározó szavakkal ecsetelte a visszatértek örömét és bánatát.

A Főtanács a Duna-Tiszamenti egyházkörből 30 élethossziglani egyházi tanácsost választott s azon kívül még bejön az egyházkörnek a törvény által biztosított képviselője.

A Zsinati Főtanács, helyéül Marosvásárhelyt jelölte ki. Tekintettel volt az unitárius vallást biztosító 1571. törvénynek, melyet e városban hoztak, 370-ik évfordulójára és a közlekedési viszonyokra.

A Zsinati Főtanács ideje április hó 27 és következő napjai. Az E. K. Tanács megbízást nyert, hogy a Zsinati Főtanácsot összehívja, előkészítse és kényszerítő okok fennforgása esetén az időpontot változtasson.

Válaszok a Főtanács által küldött hódoló táviratokra és üdvözlőtekre.

Magyarország Kormányzójának
Kabinetirodája.

A Kabinetiroda főnöke.

266—1941.

A Kormányzó Úr Ó Főméltósága a magyarországi Unitárius Egyház Főtanácsának az idegen uralom alól történt felszabadulás után

tartott első üléséből táviratilag előterjesztett hazafias ragaszkodásért és hódolatért meleg köszönetét nyilvánítja.

Budapest, 1941. évi január hó 16. napján. *Uray s. k.*

A magyarországi Unitárius Egyház Főtanácsa
t. Elnökségének. *Kolozsvár.*

* * *

Nagyfiszteletű Kiss Elek unitárius Püspökhelyettes úrnak
Kolozsvár.

A magyarországi unitárius egyház Főtanácsának a felszabadulás után elsősorban összeült rendkívüli ülésében hozzámm intézett jóleső üdvözléért és szíves jókívánságokért kérem nagyfiszteletű uramat fogadja és tolmácsolja hálás köszönetemet. *Grót Csáky István.*

* * *

Dr. Pataky Tibor
miniszterelnökségi
államtitkár.

Budapest, 1941. január 13.

AZ UNITÁRIUS EGYHÁZ
nagytekintetű és főtiszteletű egyházi Főtanácsának

Kolozsvár.

Hálás szívvel köszönöm meg azokat a szívélyes sorokat, amelyekkel megemlékezni méltóztatott arról a munkásságról, amelyet az unitárius egyház vezetőségével a román uralom idején kifejtteni szerencsém lehetett.

Az üdvözlés megköszönésén felül és kívül nekem is van köszönni valóm. Mély hálával köszönöm azt a bizalmat, a megbecsülést, amelyben az unitárius egyház főtiszteletű vezetősége részéről mindenkor részem volt s amely lehetővé tette számomra, hogy az igazán sokszor sziszifuszinak látszó küzdelemben lelkileg meg ne hajoljak és még a legreménytelenebbnek látszó helyzetekben is hitemet el ne veszítsem.

Nehéz idők járnak felettünk magyarok felett. Azt hiszem egyetértünk a főtiszteletű Főtanács minden tagjával abban, hogy ha valamikor, most van egységre szükség és most nem szabad elfeledni azokat az időket, amelyeket át kellett élnünk. Hazafias tisztelettel:

Dr. Pataky Tibor s. k.

* * *

Magyar Királyi Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium.

Budapest, 1941. január 13.

Kedves Barátom!

A magyarországi unitárius egyház Főtanácsának rendkívüli üléséből hozzámm intézett jóleső távirati üdvözlést nagyon köszönöm s az egyház munkásságára a jó Isten áldását kérem,

Szíves üdvözlettel:
Hóman Bálint s. k.

Nagyságos és Nagyfiszteletű
KISS ELEK úrnak,
unitárius püspökhelyettes

Kolozsvár.

Bedő Ferencné halálára.

(1879—1940.)

„... Légy hű mindhalálig s
néked adom az életnek koronáját.“
János jel. II. 10.

Emlékeink róla, bár időhamvazta, frissek, mint a tavaszi virágok és színesek, mint az ő virágos kertje. A kép, mely mindenek felett megmaradt, sajátosan egyéni, mint az ő egész élete. Benne egy páratlan isteni gondolat remegett 61 évig. Alig ismertem asszonyt, ki *magyarabb, anyaiabb, harcosabb* lett volna nálánál. Életkoronájának tehát ezek a gyémánt-szemei.

Izzó magyarságát azzal igazolta, hogy a világegés után, amikor százan és ezren tépték ki gyökerüket az ősi magyar földből, ő eskü-t nem-tett férjével és családjával, vállalva a bizonytalanabb holnapot, megült a fészken. Halálos komolysággal értelmezte a Szózat utolsó mondatát; „*Itt élned s halnod kell*“. Aztán évtizedeken át csillogó reménységgel tekintett a nyugati égaj felé várva, hogy virradjon. Várta, de nem ölbetett kezekkel, hanem a munka zengő ritmusával. Úgy diktálta a tempót, hogy maga is belehalt. Csak az utolsó évek gyakori betegségei lassították a lázas készülődés ütemét. De nagybeteg ágyában is tüzet fogott a sáppadt arca és felragyogtak fáradt szemei, ha a magyar feltámadásról hallott. Ilyenkor, ő a különösen kételkedő alaptermészetű, mindent hitt, mert hinni akart. S mégis a boldog, könnyes harsonát a halál halk, hívó szava váltotta fel, talán azért, mert a fogarasi föld nem tudott elszakadni hűségese gyermekeitől... A fenyő, mit kertjébe ültetett, ma átsír a temetőbe.

Anyaisága rendkívüli életének legszebb vonása. A fiatal járásbíróné alig érkezett meg Fogarasba, máris maga köré öleli a kis magyar város művelt társadalmát. Központtá lesz. De nem hiúságból, amint azt a felszínes szemlélő hinné, hanem az ő egyénien megnyilatkozó, mindenki felé kiömlő szeretetéből. A fiatal Darányi, később magyar miniszterelnök, a szárnypróbálgató Babits tanár, a megkoronázott magyar író gyakori vendégei. Nem kevésbé a szomorú román megszállás politikai foglyai. A húszas évek után, családjá mellett, minden gondolata az egyházközségé. A nagy világ, a magyar sors minden kérdését ebből a szemszögből ítéli meg, a harmatcseppből a tengert, mert a csepp számára tengerré végtelenedett. Egy maroknyi unitáriussal, úgy vélte, történelmet csinál Fogarason. Lelkészeit olyan magasra emelte és annyira tisztelte, hogy valóságos életkérdést csinált öltözködésük, modoruk, megjelenésük esetleges hiányosságából. És képes volt személyes toborzásba kezdeni, ha a templomlátogatók száma csökkent, nem említve a lázas lótás-futást, ha vendég prédikátor szerepelt a fogarasi szószéken. Úgy hitt az unitárius vallás rendkívüli hivatásában, szépségében és fensőbbségében, mint saját lelki üdvében. Hitt benne és küzdött érte. Egyik leányából papnő nevelt s a szíve nemcsak meghasadt örömeiben, amikor először látta a szószéken. Úgy érezte, hogy a körülötte összeomlott világból kinőtt a legszebb álom-virág. De anyaisága az élet elesettjei felé nyilatkozott

még tán a legszebben. Egy-két árva gyermeket mindig nevelt, egy-két kitagadott családot mindig pártfogolt, pedig családi gondjai nem egyszerűen túlhaladták emberi erőit. De hitte és élte, hogy szereti az Isten a jószívű adakozót.

Asszonyiségának harmadik s ugyancsak páraflan vonása a *folytó* *tonos küzdelem*. Madáchkal hitte, hogy ez az élet célja. Sajátos módon, szinte vallásos ihletettséggel jegyezte el magát a rendszeretettel. És ebben az össze-vissza rázott világban vallásosan munkálta a rendet. Végnélkül rendezte az otthonát, az utcán játszó gyermekeket, az emberek életmódját, templomát és saját lelkét. Küzködött, viaskodott, hogy rendesen ragyogóan tiszta legyen minden, kívül is belül is az életben. Az élete szakadatlan lobogás és martiromság volt, mígnem örökre elaludt. Csendesesen aludt el, amint az egyszerűségében is megrázó gyászjelentés írja, nagyon kifáradt a küzdelemben, nagyon kiérdemelte a sír nyugalmát, az Úr békéjét.

Koporsóját a megvert és megriadt fogarasi magyar nyáj között férje a legidősebb és bátran mondhatjuk legegyszerezetőbb köri felügyelő gondnokok egyike egyedül kísérte utolsó útjára. Két leányát; Juliát és Boriskát, férjezett Kelemen Imrénét, rokonait s minket, kik annyira szerettük, idezárt a bécsi határ. Innen küldjük hát könnyes emlékeink harmatos csokrát Bedő Ferencné sírjára s itt zárjuk szívünkbe sajátosan meleg asszonyi életét a nagy magyar feltámadásig. Isten vele, Isten velünk!

Simén Dániel.

A Dávid Ferenc Egylet közgyűlése.

A nagy múltra visszatekintő D. F. Egylet 1940. évi közgyűlését január hó 11-én délután 5 órai kezdettel tartotta meg az unitarius kollégium dísztermében, a termet teljesen megtöltő nagy hallgatóság részvételével. Az ünnepies közgyűlés lefolyása a következő volt: A himnusz énekelte a főgimnázium énekkara Péterfy István tanár vezetésével. Buzgó imát mondott Rostás Dénes kálnoki lelkész. Lelkes és tartalmas megnyitóbeszédet tartott dr. Kiss Elek püspökhelyettes, az Egylet ügyvezető-alelnöke. Reményik Sándor „Ahogy lehet” című költeményét kiváló sikerrel szavalta Zsigmond Ferenc teológus. A 22 éves elnyomatás alatt való homoródvidéki erőszakos térítésekről felolvasást tartott Simén Domokos homoródalmási lelkész. A felolvasás valóban megrázó hatású volt, mert a felolvasó átélte azokat az üldözötéseket, melyekből neki oly sok rész jutott. „Puszták fia” c. hegedűjátékkal Gálffy Zsigmond VII. o. gimnáziumi tanuló gyönyörködtette a hallgatóságot, akit Schiff János osztálytársa kísért zongorán kiváló rátermettséggel.

Ezután az Egylet egy évi munkásságát magában foglaló fitkári jelentés következett, melyet az Egylet kiváló új fitkára: dr. Fikker János teol. akadémiai dékán olvasott fel s mely teljes terjedelmében olvasható lapunkban. Józán Miklós budapesti püspöki vikárius szép beszédben emlékezik meg a D. F. Egylet múltjáról, a hazaérkezés örömről és fájdalmairól s a budapesti D. F. Egylet 40 éves évfor-

dulójára rendezendő ünnepélyre már most meghívja a hallgatóságot. Ezután a főgimnázium dalárdája elénekelte Péterfy István tanár vezetésével „Horthy Miklós katonája vagyok” című dalt nagy tetszéssel. Gálfi Lőrinc pénztári jelentése után, melyet a közgyűlés tudomásul vett, a titkár terjesztette elő a választmánynak a gyermekszíndarabpályázatról való jelentését. A jelíges levél felbontása után kitudott, hogy a díjnyertes Nemes Nagy Mártha. Ezután a választások és az azzal kapcsolatos ügyek következtek. Dr. Varga Béláné öméltósága lemondott az alelnöki állásról; munkásságáról a közgyűlés jegyzőkönyvileg emlékezett meg; helyébe alelnöknőnek a közgyűlés egyhangúlag dr. Mikó Lőrincné öméltóságát választotta meg. A lejárt megbízatású választmányi tagok közül újra választották: dr. Hintz Györgyné, dr. Gyergyay Árpádné és Gyallay Domokosné, Gálffy Zsigmond és Hadházy Sándor volt választmányi tagokat; új választmányi tagnak választották egyhangúlag Ajtay Józsefnét és dr. Gelei József egyet. tanárt és Gálfy Mózes főgimnáziumi tanárt. Ezután a főgimnázium énekkara Péterfy István zenetanár vezetésével összhangzó éneklésben a Szózatot adta elő. Végül dr. Kiss Elek elnök bezárta a közgyűlést, megköszönve a nagyszámú hallgatóságnak az érdeklődést és a szereplőknek a közreműködést.

D. F. Egyleti közgyűlés a következő egyhangú határozatot hozta:

1. A legközelebb megtartandó Zsinati gyűlés alkalmával az Egylet egy díszgyűlést rendez, melyen elsősorban falusi egyházközségünk egyletei, illetve ifjai szerepeljenek.

2. A közgyűlés előterjesztést tesz az E. K. T.-nak olyan értelembe, hogy azon munkakörök missziós tevékenységét, melyek az Egylet titkári, az Iratterjesztői és a Misszió Bizottsági előadóhoz tartoztak, melyek eddig külön-külön megfelelő összhang nélkül végeztek, a jövőben egyetlen felelős ember ügykörébe utaltassanak olyan módon, hogy az ezen munkát végző csak ezen a síkon tevékenykedjék. E javaslatnak kivételét és gyakorlatba állítását Egyletünk az Egyház bölcs határozatára bízta.

3. Végül a közgyűlés kimondja, miszerint azoknak a választmányi tagoknak ilyen minősége a jövőben önmagától megszűnik, akik három egymásutáni gyűlésen igazolatlanul nem jelennek meg.

A tudomány az Istent az igazságon keresztül érzi, a művészet pedig a szépen. Az egyik megismeri és megérti az Isten műveit; a másik pedig érzéki formákban jeleníti meg.

Eladó olcsó árban egy kitűnő hangú új állapotban levő 4 oktávós 3 változatú **hármonium**. Érdeklődni az alábbi címre lehet: **Szabó János Rava**, u. p. Erdőszentgyörgy, Udvarhely megye,

Budapesti levél.

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr!

December hóban két meleg napunk volt. Az elsón, december 7-én a Magyar Unitárius Nők Szövetsége tartotta meg karácsony előtti műsoros estjét. „Nő az árnyék, itt az este” éneke után *Barabás István* lelkész mondott imát. *Buzogány Anna* a nőszövetség tiszteletbeli elnöke megnyitójában megemlékezett Erdély visszatértéről s amég mindig rabságban szenvedőkről. *Mendelsohn* „Capricció”-ját és *Liszt* „XI. Rapszodiá”-ját adta elő zongorán *Szirtné Farkas Irén* zongoraművésznő. *Szent-Iványi Sándor* „Remény” című zsebkönyvről, annak elődéről s a mostani megszállás alatt megjelent tizenegyek antológiájáról tartott szabad előadást. *Hajdu Anna* énekművésznő magyar szerzők műveiből énekelt, *Gáspárik Margit* zongorakíséréte mellett. *Sz. Tompa Márta* szavalóművésznő *Nyirő József* egy karácsonyi tárgyú elbeszélését olvasta fel. A Szózat zárta be a jól sikerült estet.

A másodikon, december 26-án a *Heltai Gáspár* bibliakör és az unitárius egyházi zenekar tartott hangversennyel egybekötött biblia magyarázó estet. *Nagy Sándor* orgonajátéka és *Szent-Iványi Sándor* előadása után *Cauders* „Prelud”-jét játszotta a zenekar. Tagjai voltak: *H. Keltka Nándor*, a zenekar karmestere, *Szent-Iványi Sándorné*, *Steiner Miklósné*, *Noszlópy Erzsébet*, *Babicsák Ilonka*, *Koleszár Vilmos*, mint vendég és *Tarján Árpád*. *Lukács evangélium* 42. rész 1—20 versét olvasta fel *Szent-Iványi Sándor*. *Józan Miklós* adventi énekét énekelte *Berei Mária*, *Nagy Sándor* harmonium kíséréte mellett. Ezután *Józan Miklós* püspöki vikárius. a bibliakör díszelnöke imádkozott. *Händel* „Largo”-ját előadták, a hegedű szólót *Szent-Iványi Sándorné*, harmoniumon játszott *Horváth Ottó*, azonkívül még *Steiner Miklósné*, *Babicsák Ilona*, *Noszlópy Erzsébet* és *Koleszár Vilmos*, mint vendég. *Szent-Iványi Sándor* a karácsony alkalmából a felolvasott ígék alapján magyarázta a biblia leírás történeti hűségét és hihetőségét. Utána *Rieger* „Ave Mária”-ját cellon előadta *Tarján Árpád*, *Nagy Sándor* harmonium kíséréte mellett *Dimény Mózes* a biblakör lelkes közönség szavai után *Vásárhelyi Nándor*, *Dr. Koudela Géza* „Magyarok Miatyánk”-ját énekelte *Horváth Ottó* harmónium kíséréte mellett. *Szent-Iványi Sándor* áldása és *Nagy Sándor* orgonajátéka zárta be a jól sikerült estélyt.

Ehhez a két ünnepi estélyhez még hozzávehetjük a meghitt karácsonyfa ünnepeket s az Unitárius Nőszövetség karácsonyi vásárát és bőkezű adományát s a lélekemelő istenfiszteleteket, elmondhatjuk boldog karácsonyunk volt, mert sok könnyet leszártottunk, sok örömet szerezhetünk, sok embert vigasztalhattunk meg szóval, áldozattal.

Budapest, 1941. évi január hó 7.

Hitrokoni szeretettel:
Ujvári László.

Pékmestert keresünk, aki törzsökös unitárius és Bibliaolvasó. Betársulásra, vagy alkalmazásra. Sok gyerekes, Istenhívőség előny. Cím: Tiszteletes Kőröspataki Kiss Károly Budapest, Károly-körút 9.

Új esztendő. Mint minden más esztendőben, a jelen évben újév első napján a kolozsvári unitáriusok fölkeresték az egyházfőt, hogy üdvözlétüket kifejezzék. Dr. *Kiss Elek* püspökhelyettes a püspöki hivatalban fogadta az üdvözlők nagyszámú seregét, kiknek nevében Benczédi Pál főgimnáziumi vallásnár mondott alkalmi üdvözlő beszédet. E beszédben az öröm és a bánat hangja rezdült meg az első magyar új év napján; örémé, mert ismét magyar kormányzat alatt vagyunk, bánaté, mert közülök még sokan idegen kormányzat alatt maradtak. Az új helyzetben sok kérdés vár megoldásra, de Isten segítségével minden megoldható. Kéri a jó Istent, hogy segítse meg a püspökhelyettes urat a fönálló kérdések megoldására s az unitárius egyetértő, egységes munka nagy kérdéseinek megoldására.

A püspökhelyettes úr nagyszabású válaszbán köszönte meg az üdvözlét. Megemlékezett Dr. Varga Béla egyetemi tanárrá lett püspökünkről, kinek az egyházi élettől való távozását mélyen sajnálja, de vigasztalódást talál abban, hogy éppen a neveléstudomány terén nyert újabb hivatást, miáltal nemcsak egyházunknak, hanem a magyar nevelés szent ügyének áll szolgálatában. Megemlékezett az új határon túl maradt főgondnokról és a másik főgondnokról, aki az új helyzetre való tekintettel bejelentette lemondását.

További beszédében erős meggyőződéssel mutatott rá a magyarság nagy hivatására, melyben az unitárizmusra szent és nagy feladatok várnak. Minden nehézségek ellenére is szentül hiszen a jönak, a szerezetnek, az igazságnak diadalában, a magyar hitben, Isten igazságszolgáltatásában, amely annyi szenvedés után nem késhetik soká.

Az Unitárius Irodalmi Társaság közgyűlése. Az Unitárius Irodalmi Társaság évi közgyűlését január 11-én tartotta dr. Gál Kelemen elnöke alatt. P. Szentmártoni Kálmán főtitkár felolvasta az U. I. T. 1940. évi működéséről szóló jelentést. Visszatekintve az Irodalmi Társaság húsz éves munkálkodására, megállapítható, hogy a román impérium alatti szenvedésteljes években az U. I. T. nemcsak unitárius, hanem magyar nemzeti missziót is teljesített olyan gondterhes, nehéz időkben, mikor más hasonló, sőt nagyobb múltú kultúr-intézmények, irodalmi társaságok elnémultak. Hogy az U. I. T. s annak kiadványa, a „Keresztény Magvető” nemes hivatását teljesíthette, abban nagy része van dr. Ferenczy Géza elnöknek, aki párat

lan fejedelmi Maecenása volt unitárius irodalmunknak. Elismerés illeti Vári Albertet is, a „K. M.” felelős szerkesztőjét. Ismertette főtítkár a Társaság tagjainak irodalmi munkásságát, majd beszámolt a kitűzött pályázatok eredményéről. Kelemen Lajos adományából 1000 leu pályadíjat nyert történelmi elbeszéléssel: Fülöp József hírlapíró. Szépirodalmi elbeszéléssel 1000 leu jutalmat kapott: Pálffy Miklós kisgazda. Szépirodalmi elbeszélésükkel dicséretet kaptak: Fábricz József, Pálffy Ákos, Kökői Sigmund Józsefné — Mátyás Piroska, Kozma Miklósné — Bedő Anna és Nemes Nagy Mártha. Az Unitárius Irodalmi Társaság rendes tagoknak megválasztotta: Simén Dániel teol. tanárt, Ferencz József, Ekárt Andor lelkészeket, Botár Imre ny. tanárt, Végh József, Borbély György szerkesztőket, Bíró János hírlapíró. A közgyűlés választmányi tagoknak egyhangulag megválasztotta: dr. Tóth György kúriai bírót, dr. Gelei József és dr. Gyulai Zoltán egyetemi tanárokat. Majd Vári Albert felelős szerkesztő a „Keresztény Magvető”-ről tette meg jelentését, Hadházy Sándor pénztárnok pedig az U. I. T. vagyoni állapotáról számolt be. Zsakó István dr.-nak az Unitárius Lexikon készítésére vonatkozó indítványát közgyűlés részletes megtárgyalásra a választmányhoz utalta.

Missziói istentiszteletek. A karácsonyi szent ünnepek alkalmával az egyház központjából néhányan ellátogattak a szórványokba, hogy hirdessék az Isten ígését és ott lakó híveinket a Jézus által szerzett szertartásban, az úrvacsorában részesítsék. Dr. Fikker János dékán Besztercét látogatta meg s istentiszteletfartással kapcsolatosan úrvacsorát osztott. Úrvacsorát vettek 21-en. Dr. Fikker János dékánt Kovács Jenő p. ü. főtanácsos fia látta vendégül, aki nagyon örvendett annak a jó hírnek, hogy ezután minden hónapban lelkészi szolgálat lesz. Az úrvacsorai bort Dr. Kriza János főügyész adományozta.

Simén Dániel teol. tanár tartott Nagybányán úrvacsorával egybekötött istentiszteletet. A szép és lelkes gyülekezetben 28-an éltek úrvacsorával. Simén Dániel volt lupényi híveivel és a csonkahazai hívekkel találkozott azon a földön, ahol Dávid Ferenc korában virágzó unitárius élet volt, de a történelem eltörölte az emlékét is. A romokon új élet indul a múlt jogán és a jövő bizakodó reménységében. Mialatt e sorok napvilágot látnak, úgy értesültünk, hogy e festői szép városban megalakul az első unitárius leányegyházközség. Az a gyülekezet, mely 17 darab Naptárt vett meg, 10 előfizetőt adott a Közlönynek és a Magvetőnek, Istenben bízó reménységgel s az egyetemes unitárius egyház áldásával indulhat útnak.

Bodor András kolozsvári segédlelkész Ferenbányán tartott istentiszteletet és osztott úrvacsorát. Az istentiszteleten jelen voltak 25-en, úrvacsorát vettek 18-an. Köszönet illeti Zoltán Áttila ferenbányai tisztviselőt, aki szives közreműködésével lehetővé tette az istentisztelet megtartását. Híveink odaszakadt menekültek s nagy szükségük van arra, hogy időközönként istentiszteletet tartsunk körükben, hova a környező falvak unitáriusai is szívesen elmennék, hogy részt vegyenek az istentiszteleten.

Tárgyalások a miniszteriumban. Egyházunk vezetői: Dr. Kiss Elek püspökhelyettes, Dr. Fikker János dékán és Dr. Szathmáry János jogtanácsos az E. K. Tanács megbízásából január hó 21-én Budapestre utaztak és ott az illetékes miniszteriumokban a többi magyar erdélyi egyházak vezetőivel a kérdéseket megtárgyalták. Amint a rádió és az újságok útján már tudjuk is, a kérdések rendezés alatt vannak és nemsokára teljes elrendezést is nyernek. Mos-tani tárgyalásoknak tényleges eredményei vannak.

A kérdések új rendezésében Dr. Kiss Elek püspökhelyettes kiváló tevékenységet fejtett ki. Ő volt a felekezeti közti értekezletnek is kezdeményezője.

Kinevezések. Vitéz Szinte Gábor nyugállományú csendőrezredes atyánkfíát a Kormányzó úr őfőméltósága tábornokká nevezte ki. A világháborús hős megérdemelt, elismerő kiüntetéséhez Isten áldását kérjük. — Fodor Béla kormányzósági számvevőségi tanácsos atyánkfíát főtanácsossá léptették elő, Dr. Ferencz Áron egyet. m. tanárt pedig a kolozsvári gyógyszerészeti intézet igazgatójává.

Lapunk zártakor kaptuk a hírt, hogy előléptetésben részesültek budapesti afiai közül: dr. vitéz Zsakó Gyula törvényszéki tanácselnökké, Kovács Kálmán tanügyi főtanácsos V. fiz. oszt. ba, dr. vitéz Nyiredy Géza valóságos min. o. tanácsossá, Mikó Tibor min. eln. s. titkárrá, Pásint Odön min. elnökségi min. tan. á, Csiki László földmívelésügyi miniszteriumba beosztott gazd. akad. tanár, főigazgatóvá, Szentkirályi Andor min. tan. á és dr. vitéz Gyulay Tibor a budapesti ker. és iparkamara miniszteri biztosává. (Unitárius Értesítő.)

Új lelkész Magyarzsákonon. Péterfy Mihály magyarzsáködi lelkész a román csapatok miatt állását elhagyni kényszerült és magyar területre jött. Helyébe az egyházi főhatóság Szathmáry Géza volt aranyosgyéresi lelkészt nevezte ki. Az új lelkész 1940 december hó 22-én köszöntött be a hívek nagy örömeire.

Megjelent Gelei József: „Merre haladjunk?” c. műve, melyről a múlt számunkban említést tettünk volt, mint sajtó alatt levő munkáról. A műről most helyszűke miatt nem tudunk részletesen megemlékezni. Annyit azonban jó lelkiismerettel mondhatunk, hogy mi is azzal az elragadtatással kiáltunk fel elolvasása után, mint Sába királynője, mikor megismerkedett Salamonnal, a nagy és bölcs királylyal: *fömlmulta a híret!* Valóban kitűnő könyv. Jövő számunkban részletesebben ismertetjük. Ára csak 1 pengő. A szerző sajtókezű aláírásával ellátott példányok ára 1.20 pengő, mely 20 fillér ár a me-nekült tanulók élelmezési segélyére fordítódik. Megrendeléseket szívesen közvetítünk.

Dávid Ferenc emléklakettja. Készítette *Benczédi Sándor* fiatal erdélyi szobrászművész. Kapható még néhány példányban. Ára 3 Pengő. Megrendelhető az Unitárius Értesítő szerkesztőségénél Budapest, V. Dohányu. 4.

Székelymuzsnán hiveink a karácsony előtti időben az új templomot megnyitották és használatba vették.

Az U. K. novemberi 11-iki számában a nyilvános nyugtázás megjelenés után a menekült szegény tanulók ételmezési ellátására még a következő új adományok történtek: Kelemen Miklós 1940. nov. 1-től havi 2'66 P., Nagy Ferenc 1940. dec. 1-től heti egy ebéd. Dr. Beregi Endre Budapest 20 P., „Bástya“ sportklub 335 P., Dimény Mózes Budapest 25 P., Dimény Lajos Budapest 25 P., Egercsehi Kőszénbánya és Portlandcement-gyár Rt. Budapest 150 P., Gesmay József előbbi gyár vezérigazgatója Budapest 50 P., Dr. Hirsch Elemér ügyvéd 17 P., Dr. Imre Dénes Miskolc 1940. okt. 1-től egy egész konviktusi ellátást vállalt az iskolai évre, befizetve 4 hónapra 136 P., Dr. Gelei József „Merre halandjunk“ c. könyvéből eladási jutalék 24 P. Az igazgatóság a nemes lelkű adományozóknak e helyen is hálás köszönetét fejezi ki.

Eljegyzés. Hadnagy Ibolyka és Imreh Domokos 1940. december hó 22-én jegyebe léptek. Az ifjú jegyespárnak sok szerencsét kívánunk.

Házasság. Lantay Etelka és Dr. Kahlfürst Tibor István 1940 évi karácsony első napján tartották esküvőjüket a budapesti Koháry-utcai templomban. Az esketési szertartást Szent-Iványi Sándor teol. magántanár teljesítette. Sok boldogságot és szerencsét kívánunk az ifjú párnak.

Az Unitárius Naptár elszámolása. Az 1941. évi Unitárius Naptárnak lejárt az elszámolása. Arra kérjük kartársainkat és mindazokat, akik naptárak eladását vállalták, hogy elszámolásaikat szíveskedjenek beküldeni. — Akik missziói példányt kaptak és azok kiosztásától jelentést még nem tettek, kérjük a szerkesztőségnek a jelentés szíves beküldését.

Az Unitárius Közlöny előfizetése egy évre 2 pengő, D. F. Egyleti tagsági díj 3 pengő; örökös alapítói díj 33 pengő, egyes szám ára 12 fillér. Idegen valutában ennek megfelelő összeg. Előfizetési díj csak a Közlönyre jogosít, tagsági és alapító tagsági díj pedig a lap mellett az egyleti tagok minden jogaira.

A díjakat az áremelkedés miatt kellett fölemelnünk. Arra kérjük kedves olvasóinkat és tagtársainkat, hogy díjaikat minél előbb rendezzék. Akinnek nehézségbe kerül a pénz elküldése, a lelkészi hivatal szívesen elküldi. Kérjük tehát oda fizetni be.

Halottaink. Lapunk zártakor, jan. 27-én, a hajnali órákban Dr. Boros György püspök visszaadta lelkét az eget urának. A szomorú hirre az E. K. T. gyűlést tartott és a családdal egyetértve megtette a temetésre a lépéseket. Temetés jan. 29-én, szerdán történt meg. A ravatalt az unitárius templomban állították fel s püspökhöz méltó temetést rendeztek. A temetés lefolyásáról jövő számunkban meg fogunk emlékezni.

Sepsiszentiványi Szent-Iványi Sándorné született warnhemi Wiedemann Emilia január hó 20-án hosszas szenvedés után elhunyt Marosvásárhelyen. A köztiszteletben álló úrnő Szent-Iványi Sándor teol. magántanár, budapesti hitoktató lelkész, lapunk korábbi szerkesztőjének édesanyja; széleskörben ismerték és halála mindenütt mély részvétet ébresztett.

